1898. V. évfolyam. Szerda, január 5. 2. szám.

FEJÉRMEGYEI NAPLÓ

Novam ephemeriden, cui titulus „*Fejérmegyei Napló*“, a vobis institutam ad catholicarum partium proposita promovenda, id equidem probamus libenter. (Az általatok katholikusok törekvéseinek előmozditására „*Fejérmegyei Napló*“ czim alatt létesitett uj lapot mi örömmel helyeseljük.) XIII. *Leó* pápa *Zichy* Nándor grófhoz, 1895. márc. 6-án.

Előfizetési árak: Egész évre 5 frt., félévre 2 frt. 50 kr., negyedévre 1 frt 25 kr. — Egyes szám ára 5 kr. Előfizethetni a kiadóhivatalban és minden megyei postahivatalnál.

Felelős szerkesztő: Németh Ödön.

Megjelenik hetenkint 2-szer: *szerdán este és szombaton este.* Szerkesztőség: Kigyó-utcza 9. sz. Kiadóhivatal: Szt.-István-tér 1. sz. Hirdetések helyenként 50 kr. Bélyegilleték külön 30 kr.

Politika a városházán.

Alig szünt némileg az izgalom, mely a városház közigazgatásának napfényre, hozott büneit követte, máris felütötte hydra fejét a politika, az a politika, a melynek tusái éveken át meddő, gyülöletes harczban pocsékolták el a jobbak erejét; az a politika, a melyek lármája elnyomta a polgárság panaszszavát, és lehetővé tette a lelkiismeretlenség garázdálkodását. Kellemetlen ujjáébredését láttuk azon szomoru időknek, a melyek csak gyülöletet és szomoruságot, csak átkos pusztulást teremtettek, de nem szeretetet és békét, nem fejlődést, nem áldást.

Azt hittük, meghalt a politika a városházán; azt hittük a szomoru intelem, mely a politikai torzsalkodás gyászos következményeiben állott elébünk, öntudatára ébresztett igaz kötelességeinknek s ezentul lesz bennünk erő és akarat, hogy a városi és megyei közéletünket érdeklő dolgokban távol tartsuk a politikát.

A legutóbb lezajlott városi közgyülésen szomoruan tapasztaltuk, hogy ujra akcióba lépett az egyik politikai párt és jelöltjét, nem mert arra kiváló érdemeket szerzett, hanem pusztán azért mert politikai elvtársuk beakarta juttatni a közigazgatási bizottságba. Azaz nem is elvtársát akarta bejuttatni, hanem csak politikai ellenfelét akarta kibuktatni. Még csak tartózkodók sem voltak az indokolásban, még azt sem mondták, hogy Tóth Arthur nem végzi buzgón városatyai kötelességeit, még csak azt sem mondták, hogy Kövessy István drra szükség van a közigazgatási bizottságban. Csak az volt az indok, mint a hogyan nem is lehetett más, hogy Tóth Arthur a szabadelvü pártnak sok kellemetlenséget szerzett. És hogy ez alkalommal a politika rút kinövése is látható legyen az inditványt Tóth Aladár teszi meg, bátyja Tóth Arthurnak. Az elvbarátok előtt ez talán római jellemet mutat, szikla szilárd politikai meggyőződést; mi csak pozörködést és a szeretetlenségnek megnyilatkozását látjuk benne.

A párt akcióba lépése nem sikerült; a többség nem járult hozzá a politikai manőverhez, bizonyságául annak, hogy vannak immár tisztességes számmal lelkiismeretes városatyáink, a kik nem engedik józan meggyőződésüket a politika által befolyásoltatni. Hogy azonban ilyen veszedelmes dolog csak meg is kisértetett, az már magában véve nagy hiba.

De ha hibáztatunk is egyeseket s egyesek törekvéseit ha el is itéljük, másrészről dicsérettel kell adóznunk a szabadelvü párt azon tagjainak, kik elég öntudatosak voltak s részt nem vettek ebben manőverben, és Tóth Arthurban nem láttak, nem akartak mást látni, mint a város érdekeinek buzgó és lelkiismeretes harczosát.

Tisztelettel és dicsérettel kell adóznunk ezenkivül a közgyülés ellenzéki tagjainak is, azért hogy nem igyekeztek ezt azzal viszonozni, hogy törölték volna a szabadelvü-párt tagjait. Nem törölték még Fanta Adolf drt sem, pedig sokkal több joggal, hasonlithatlanul alaposabb indokolással törölhették volna azt az embert, a kit a polgárság s a város érdekében felszólalni nem hallunk soha.

A második, a mi ha kerülő uton is, de a politikai harcz provokálása volt, Tóth Aladár felszólalása a közgyülésen. Kalocsay Alán lelkesen beszélt a 48-as eseményekről, azokat költői szavakkal ecsetelte, de ezt a jubileummal kapcsolatosan tette, a mikor inditványának ez természetes indokolását képezte. Bizonyos, hogy Tóth Aladár másképpen beszélt volna a 48-as eseményekről, de Kalocsay a 48-as párt hive és igy nem csoda, ha lelkesedésének szavai nem azonosak a szabadelvü párti Tóth Aladáréval. De jól mondotta a főispán, a szavakban lehet eltérés közöttünk, de az érzelmekben nincs különbség!

Mire való volt tehát Tóth Aladár felszólalása? Nem akarunk részletezésébe

Farsangi dal.

Irta: **Szigeti Porsche Vilmos.**

Házasodjál, drága pajtás,
Itt a farsang, rád vár:
Legényember kedves vendég
Minden lányos háznál.
Itt egy szőke, ott egy barna,
Hamis szép leányka:
Boldog párját, hü szerelmét
Mind epedve várja.

Házasodjál, drága pajtás,
Hisz ez a gyöngyélet,
Szerteoszlik búbánatod,
Szived ujra éled.
Himpora ez, koronája
Boldog ifjuságnak,
Élj vele míg madarai
Töled el nem szállnak.

Nyugalomnak, boldogságnak
Csak ez a tanyája!
A mit a szív hőn óhajtott —
Benne feltalálja.
Szép, aranyos, hü feleség
Forró, édes csókja,
A sivár lét keserveit
Édesitni fogja.

Nagyon szép a házas élet!
Virág kél nyomába.
Csókkal alszik, csókkal ébred,
Angyal mosolyg rája!
„Ostobaság, nagy bolondság!“
Hadd kiáltsa bár sok —
Házasodjál, drága pajtás!
Sohse adj reájok!

Házasodik minden okos,
Ki legény, nem gyáva;
Anyámasszony katonája
Él csak egymagába.
Ki életet igy tengeti,
Csak egyedül éli:
Gyönge lelkü s nem érdemes
E szép névre: „Férfi!“

Szép feleség, hü feleség
A legdrágább kincsünk,
Vigasztalónk, örangyalunk,
Bármerre tekintsünk.
Szivünk, lelkünk oltárképe,
Édes szép virága!
Házasodjál! Páros élet,
A szív édes álma!

Az első hegedü.

— A „Fejérmegyei Napló“ eredeti tárczája. —

Németből: **Nyulassy István.**

I.

New-York városának egyik fodrász-termében vagyunk. A terem tele van emberekkel, hogy szőrös képüket a borbély éles beretvájának operációja alá vessék. Johnson, a mester csak egyedül van s türelmetlenkedve vár segédjére, kit „hivatalos teendők“ elvégzése végett küldött ki . . .

Az öreg Johnson dörmögött egyet-mást bajusza alatt, de a jelenlévők hangos beszélgetése miatt nem lehetett megérteni. A munka csak lassan haladt előre, mire a várakozók egyike türelmét vesztve, Johnsont segédjének holléte felől kérdi.

— Ej — volt a bosszus válasz — e fiatal ember mindig ily soká szokott elmaradni, nem bizhat rá az ember semmit s ennek csak az az oka, hogy a zenéért rajong. Ha kintornászszal vagy hegedüssel találkozik, az után fut s megfeledkezik dolgáról. A zene sokszor egészen elbolonditja . . . Már mindent elkövettem, hogy fejéből kiverjem, de mind hiába; pedig azt szokták mondani, hogy a hollandok nem zenészek, ugy látszik azonban e fiatal ember kivételt képez.

— Hát hollandi ő? — kérdé valaki csodálkozva.

— Mint neve mutatja — Vandrest Ruben — hollandi származásu; dédapját állitólag van der Rest-nek hivták s holland volt. Szülei már régen meghaltak s mint nagybátyja magamhoz vettem, a borbély mesterségre kitanitottam, hogy egykor — mivel gyermekeim nincsenek — üzletemet neki átadhassam. Azonban tartok tőle, hogy ebből semmi sem lesz, mert a zene, a zene — fogja tervemet meghiusitani.

E pillanatban lépett be Ruben kipirulva s erősen lihegve. Johnson rögtön kérdőre vonta, mire a fiatal ember valami vak hegedüsről, ki gyönyörüen játszik, néhány szót hebegett.

— No itt van — mondá felindulva Johnson — megint csak a zene! Hát hiába figyelmeztetlek naponkint? . . . . A zene fogja még szerencséd sirját megásni! Ördög müvészet ez, mert elvon kötelmeid teljesitésétől . . . . Most azonban lass a munkához . . . este majd megbeszéljük a dolgot négyszemközt!

00000013

bocsátkozni e kérdésnek, de általánosságban szólva a politikai rivalitás szólaltatta meg Tóth Aladárt. Kalocsay Alánban csak a 48-as pártférfit látta, s inditványában bár semmi sem volt a mi ezt indokolná, mégis hibát keresett s tett egy pótinditványt, a mely már egészen szolgai természetü volt, mivel más szavakkal azt fejezte ki: „Várjuk meg a felsőbb parancsot.“ — Igen, de ha mindég, mindent felsőbb parancsra kell tenni, akkor minek az önkormányzati jog? — Nem igy szolgálták a a hazafiak régebben a közérdeket, nem ilyen alázatos hasrafekvéssel védelmezték meg az alkotmányt. A megyék és városok voltak, a kik megmentették az alkotmányt. Igen, de akkor nem lesték alázatosan a felsőbb parancsot, akkor lelkes hazafiak, önérzetes férfiak álltak a törvényhatóságok élén, a kik nem kapaszkodtak görcsösen állásaikhoz de védték a törvényhatóság jogait s éltek vele, ha el is vették, mint Zichy Nándor gróftól alispán korában a megyeház kulcsait. Ezek olyan legendai idők előttünk, a kik férfiakat már alig ismerünk, csak alázatos rabszolga hadat. És hogy szomorubb képét nyerjük a jelennek, mégis Tóth Aladár az, a ki kételkedik Zichy Nándor gróf hazafiságában.

Ime ez a politika! Megtagadni az igazságot, keresni ok nélkül az ellentéteket, csak azért, hogy buzgóságunkat kimutassuk keresve, vagy a kormányhatalom kegyét, vagy a nép rokonszenvét. Hogy igazságosak legyünk a politikában is, hogy politikai elveink is csak azért legyenek, hogy azzal a közérdeket előmosditsuk, — milyen utópia ez! — A multban, a mult emlékeiben megtévedt lelkek ábrándoznak ezen csak, a kik nem látják, hogy forog körülöttünk a világ, s az uj áramlatok miképpen örölnek meg hitet, lelkesedést, igazságszeretetet és becsületet!

Más törvényhatóságokban is dul itt-ott a politika. Szomoru igazság ez! A magyar faj szenvedélyessége, s nagy hajlandósága a politizáláshoz valóságos temetőt készit a nemzet számára ebben a torzsalkodásban, a mely a legöntudatosabb embereket, a legnemesebb karaktereket szoritja le a közélet teréről, a hol mint a kormányhatalom zsoldosai, azok foglalnak helyet, kikben sem képesség, sem erkölcsi bátorság nincs, hogy boldogulásukat csak saját erejükre állapitsák, és a közélet terén működésüket jobb meggyőződésük irányitsa, hanem csak szolgai engedelmességükből épitik fel előhaladásuk lépcsőjét. A kik férfias önérzettel küzdenek a jogért és az igazságért, azokat leszoritják minden teréről a közéletnek s a hatalom vaskezével nehezedik reá, hogy összetörje, mintha bün volna már a férfias önérzet, veszedelmes a becsületesség, s az igazság propagálása.

Ez a politika! Sötét siralmas kép, a melyben feloszlásnak indul minden nemesebb érzés, minden becsületes törekvés. Megállitani e veszedelmes lejtőn a nemzetet, csak egy hatalmas zseninek, egy szerencsés időben és körülmények között született zseninek adatik meg. Születik-e majd ilyen, s kifejlődik-e azzá, a mivé lenni kell, jut-e olyan helyzetbe, hogy érvényesithesse magát? — Ki felelhet meg e kérdésekre? — Reménykedünk, hogy eljön, a kit várunk, de ezt bevárnunk tétlenül nem lehet. Szükebb körében mindenkinek igyekeznie kell elősegiteni orvoslását azon mélyreható bajoknak, a melyeknek egyedüli és kizárólagos okozója a politika.

Térjünk tehát vissza városi közügyeinkben a politika veszedelmes utvesztőjéből az igazságos, becsületes együttműködéshez, a melyben városunknak jobb jövője, közéletünknek tisztultabb légköre fogja áldásossá tenni fáradozásainkat. Ne törjük magunkat nap-nap után nagy problemák megoldása után, ne akarjunk egy hatalmas folyamot feltartóztatni futásában, hogy az alatt saját csatornáink piszkos vize öntsön el bennünket. Ehhez nincs erőnk. De van erőnk utját állani annak, hogy becsületes, tisztultabb légkört teremtsünk e város s e megye határai között, a hol ha pusztulás van is mindenütt az országban, béke és boldogság honolhat. Ehhez van erőnk, de nyujtsunk egymásnak a nagy munkában kezet s ne rontsa el egyik, a mit a másik épit csak azért, mert nem ő épitette.

A hétről.

A kath. anyaszentegyház fejének XIII. Leó pápának aranymiséje nyitja meg ez év eseményeinek sorozatát. A szelidlelkü főpap ünneplése az egész világon január elsején ugy emelkedik ki a napi események izgatott hullámzása közül, mint a béke szigete az emberi szenvedélyek tengerében. Ünnepi szent misét tartottak e napon mindenfelé a katholikus templomokban, Rómában pedig értékes ajándékokkal kedveskedtek a hivek a pápának gyémánt miséje alkalmából. Elragadtatással irnak a római lapok mesés szépségéről annak az ajándéknak, a melyet az amerikai püspöki kar küldött. Egy arany kereszt az ajándék, a melynek művészi kiviteléről talán fogalmat nyujt ha megirjuk, hogy 125 ezer forintba került.

Természetesen a katholikus világ e nagy ünnepén sem szünetelt a politika s e hét eseményei is telitve vannak puskaporos hirekkel.

A Khinai birodalom ellen folynak nagyban az előkészületek. Oroszország, Japán, Franczia-ország, Németország és az örökké éhes Anglia fegyverkeznek az ujabbi nagy Ázsia-kérdés megteremtésére. Bármi legyen is a vége, ha talán igazságtalan is a telhetetlen hatalmi vágy erőszakos terjeszkedése, nagy áldássá lenne az egész emberiségre, ha a hozzáférhetetlen Khinai birodalom a kereszténységnek s a civilizácziónak megnyeretnék.

Mig a tengeri hatalmasságok hajóhadaikat

Ruben fülig pirulva fogott a munkához. A jóakarat sokra képes! Sok s nagy küzdelmébe került, mig gondolatait rendezni s magát teljesen munkájának szentelni tudta . . . Derekasan hozzálátott a munkához s gyorsan, egymás után végzett a szörös képekkel . . . Midőn Johnson Ruben nagy megerültetését észrevette, elfelejtette a történteket s megbocsátott neki.

Ruben vacsora után fáradtan ment padlás szobájába, lenüt ágyára s gondolatokba mélyedve a hegedüről ábrándozott . . . Eddig a hegedü hangjait valami titkos erőnek tulajdonitotta; most azonban, midőn az öreg hegedüs hangszeréből neki is sikerült hangot kicsalni, más gondolatra jött . . . Most már megvolt győződve, hogy a hegedüben titok nincs s hogy ez is csak emberi kéz munkája, mint minden más dolog. Tán még sem boszorkányság — gondolta magában a hegedü készitése, hisz mindössze csak néhány deszkából s húrból, no meg csekély mennyiségü enyvből áll, mivel a deszkákat össze kell ragasztani s egyébb semmi . . . . Egész éjjel ez a gondolat foglalkoztatta a nélkül, hogy a hegedü készitésének módjáról tiszta fogalmat alkothatott volna magának . . .

Másnap ismét elküldte Johnson „hivatalból“ egy előkelő urhoz. Ruben sietett, felkereste a vén hegedüst s beszédbe elegyedett vele.

— Mondja csak — kezdé Ruben — hogyan csinálhatnék magam is hegedüt?

Az öreg nevetett . . . Ő már oly régen játszik hegedün, de oly merész gondolata még nem támadt, hogy a hegedü készitésének módjával foglalkozzék . . . E gondolat nevetségesnek tünt fel előtte . . . Ismeretei csak uj húr felhuzására s esetleg nyereg készitésre terjedtek ki, a hegedü készitésének pedig még a gondolatát is nevetségesnek találta. Nem is csoda, hogy a kérdésre csak vállat vont . . .

— Hát lehetetlennek tartja a hegedü készitését — kérdé ismét Ruben?

— Természetesen — mondá az öreg — nem is értem, hogy juthat ilyesmi eszedbe!? . . . Annyit mondhatok, hogy előbb fogsz házat épiteni, mint hegedüt csinálni! . . .

Ruben türelmét vesztve a hegedü létezésére utal, mely bizonyára emberi kéz munkája. — Kell létezniök embereknek — mondá kik ehhez értenek, különben nem volna hegedü a világon!

Az bizonyos, viszonzá az öreg, hogy léteznek, emberek, kik hegedüket készitenek, de ezek megtanulták e mesterséget, értenek is hozzá s nem oly ostobák mint te! Legyen eszed öcsém! Ha hegedüt akarsz, légy takarékos, s alkalomadtán jó és olcsó hegedüre tehetsz szert.

Ruben ott hagyta az öreget s haza sietett . . .

Szeretett volna hegedühöz jutni! . . . De hogyan? . . . Zsebpénzt nem kapott, Johnson már többet költött rá, mint a menynyit keresett . . . Hegedühöz pedig semmi kilátása sem volt s igy nem csoda, ha mindig hegedü készitésén törte a fejét . . . Valahányszor csak hegedü a keze ügyébe került, mindannyiszor pontosan megvizsgálta szerkezetét! . . . Jó barátjától, az asztalos legénytől végre kapott deszkákat, enyvet s a készitéshez szükséges eszközözöket s hozzá fogott a „nagy“ munkához . . . Már hajnalhasadtakor felkelt, mert nyári idö volt s zavartalanul dolgozott néhány órán át a padlásszobácskájában a nélkül, hogy bárki is sejtette volna nagy munkáját . . . A nagy szorgalom mellett azonban csak lassan haladt előre a munka; minduntalan váratlan akadályokba ütközött . . . Vele született ügyessége egybekötve fáradhatlan szorgalmával s vas kitartásával legyőzte az akadályokat s végre sikerült a hegedüt összeállitania . . . Most már csak hurokra volt szüksége; ehhez azonban nem volt pénze, miért — legnagyobb fájdalmára — mindent abba kellett hagynia. Sokszor vette ezután elő a félig elkészitett hangszert, szomoruan tette ismét vissza helyére . . . az egész élettelen tárgy volt, melybe lelket önteni nem tudott . . .

Váratlan eset kisegitette végre Rubent zavarából. A szomszéd gazdag kereskedőnél volt, kitől miután megberetválta, egy tallért kapott e szavak kiséretében: — Ezt neked adom ajándékul; tartsd meg magadnak s végy a mit legjobban szeretsz. Nem kell épen eltitkolnod urad elött, söt inkább azt tanácsolom, mond meg, hogy tőlem kaptad ajándékul!

Ruben szive erősen dobogott örömében. Örömtől sugárzó arczczal hagyta el a jó szivü ur házát s egyenesen a hangszerkereskedésbe ment, hol hurokat s vonót vásárolt s azokat gondosan elrejtve haza sietett. Johnsont nem találta otthon, a fodrász terem üresen állt, azért padlásszobácskájába sietett, felszerelte hegedüjét s lázas türelmetlenséggel fogott a hangoláshoz. Végre elérkezett a döntő pillanat! . . . Megindulástól remegve vette kezébe a vonót s huzta végig a hurokon . . . . Erre örömrivalgásba tört ki; sikerült hegedüt készitenie s az élettelen tárgyba lelket öntenie. Ruben szerfelett boldog volt . . . Órákon át bibelődött örömének tárgyával, megfeledkezve kötelességeiről, söt még a vacsoráról is . . . . A lelkesedés egészen elragadta . . . Mindenről mi körülötte volt megfeledkezett, folyton he-

00000015

erősitik és fiaikat küldik a távoli földrészekre meghalni olyan ügyért, mely közelről nem érdkli s nem is lelkesiti őket, addig nálunk a monarchia nyomoruságos helyzetével bajoskodik a politikai világ és a közélet.

A törvénytelen rendeletek kiadásáról lemondott a kormány s közigazgatási uton intézkedik a sztatuszkvo egy évig való föntartása iránt. A függetlenségi pártot nagyon elkeseritette obstrukcziójának balsikere és ha Bánffy kevésbé tapintatlan beszédet mond ujévkor, most talán béke van a parlamentben. Igy azonban harczra készülnek, bár ha az obstrukczió folytatásáról le is mondottak egyelőre. Ez a lemondás azonban nagy bomlást idézett elő a pártban s ott állunk, hogy a közjogi ellenzék táborában ismét — az utolsó évtizedben ki tudná megmondani hányadik — pártalakulás várható.

A parlament ülései azonban izgatottak és mert lovagias nemzet vagyunk, hát ismét kardcsattogás hangzik a levegőben s a meggyőző vitatkozás helyét ismét a szenvedélyesség foglalta el a parlamentben. A bárbajozó ki volna más mint *Gajári* Ödön, a lapszerkesztő, a ki régebbi szokása szerint a keményebb ellenzéki férfiakat a kardjával akarja lehetetlenné tenni, *Rakovszky* Istvánnal már régebb idő óta kaczérkodik s közbeszólásaival igyekszik a parlamentnek ezt az intelligens szónokát zavarba hozni. Ez uttal Rakovszky rendkivül szellemes anekdotával főzte le a párbajaira büszke Gajárit. Mikor aztán a tulérzékeny közbeszólónak kijelentette, hogy Bettelheim rabbi felemlitésével korántsem akart Gajári őseire czélozni, ez nyilván provokálási szándékkal: „Gyáva hipokrizis!" közrekiáltással szolgáltatott okot, hogy őt provokáltassa. A szabadelvü pártnak a hallgatásban begyakorolt jeles fiatal tagja *Örley* Kálmán is részt akart venni a sértésben és Gajári szavait ismételte Rakovszky előtt Örley bizonyosan abból indult ki, hogy már Nagyváradon agyon lött párbajban egy lapszerkesztőt, talán kedvez a szerencse ujból és most agyonlöhet egy néppárti képviselőt. Mert vannak emberek, a kik ebben virtust találnak!

A Rakovszky-Gajári párbaj már meg is volt és ezuttal a nagy bajvivó Gajári karján és kezén megsérült, miután előzőleg már kapott egy hatalmas lapos vágást a fejére. *Rakovszky* István is megsebesült jelentéktelenül a kezén, ugy hogy Örleyvel vivandó párbaját csak 1 héttel halasztották el. Provokáltatta Rakovszky ezenkivül a „Pesti Hirlap" szerkesztőségét is, mint a mely lap ez alkalomból sértő megjegyzésekkel kisérte parlamenti felszólalását.

De párbaja volt *Tisza* István grófnak is *Olay* Lajossal szintén parlamenti összeszólalkozás miatt. A párbaj Olayra szomoruan végződött, mert Tisza levágta az orrát. Tisza is megsebesült.

A harczias hirekkel telitett levegőben egy érdekes válópör vége tud csak még némi érdeklődést kelteni. Már két év óta szerepel ez a válópör a fővárosi lapok törvényszéki rovatában „a szép asszony válópöre" czim alatt. Nos! a szép asszonyt *Wachrmann* Renét a törvényszék végleg elválasztotta *Krausz* Izidortól. És a szép asszony, most hogy szabaddá lett *Bánffy* Dezső báró miniszterelnök és *Hegedüs* Sándor orsz. képviselő társaságában megjelent *Kohn* budapesti főrabbinál és kijelentette, hogy a zsidó vallást elhagyja és a protestáns vallásra tér át. — Vannak azonban sokan az ismerősök között, a kik azt állitják, hogy a szép asszony regénye ezzel még nincs befejezve, de söt most került egy ujabb kötetnek elejére.

Ha már házasságról irunk lehetetlen elhallgatnunk egy legujabban szárnyra kelt szenzácziós ujdonságot, a mely arról szól, hogy *Schenck* bécsi egyetemi tanár az élettan egy rég vitatott kérdését döntötte el, amennyiben sikerült neki megfejteni, hogy miképen lehet önkényesen dönteni a felett. hogy a születendő gyermekek, melyik nemhez tartozzanak. A tudományos viták ez irányban rég'ta folyuak, de a találgatásnál tovább nem jutottak a tudósok. Vajjon Scheuck professor megfejtette ezt a problemát? — Ha igen, ugy nagy változásokat fog a jövő évtizedekben okozni ez a fölfedezés s a mint előre látható a leányok értéke emelkedni fog. Emeledni fog, mivel a szülök legnagyobb része inkább a fiu gyermeket óhajtja sok minden okból. De jelenleg több is a nő, mint a férfi s a nök emanczipácziója éppen ez okból mind sürgetőbb kérdéssé vált. Sok leány maradt pártában és kénytelenek voltak különböző életpályákon megélhetést keresni, ugy hogy a jövö században a nő nem lett volna már többé társa a férfinek, a ki az élettерhét vele megosztja, hanem vetélytársa, a ki minden téren megnehezitette volna a féri boldogulását. — Ha Schenck profeszszor valóban elleste az élettan e titkát, ugy a nőkérdés nem fog okozni több gondot. És származik majd igen kivánatos megforditott viszony. Eddig azt tartották, hogy a férfinak, ha feleséget akar venni csak ki kell nyujtania a kezét s minden ujjára egy-egy leány kapaszkodik. Bezzeg másként lesz ezentul! A szülök 3—4 fiu mellé fognak csak egy leányt óhajtani, aminek előreláthatólag az lesz a következménye, hogy rettenetes kapósak lesznek a leányok, ugy hogy a partie-vadászokról csak a krónikás fog beszélni, de söt valószinüleg majd jobban meg is becsülik a férjek feleségeiket, mert akkor majd a nők fognak válogatni a férfiak között. Milyen pompás világ is lesz az. — A közerkölcsiség is ezen a réven javulni fog, mert a nők a férfiaktól megfogják követelni, hogy olyan erkölcsökkel lépjék át a házasság küszöbét, a milyent egyoldalulag csak tőlük kivánnak. Szóval nagy horderejü Schenck professzor fölfedezése! — Nehogy azonban egyik vagy másik hölgy elbizza magát megjegyezzük. hogy ez az uj társadalmi berendezkedés majd csak 25—30 év mulva fogja megkezdeni áldásdús müködését, majd csak az ezután születendő generáczió. — Mi pedig akkor már öreg, fehérhaju emberek leszünk, akikre ez a megváltozott viszony egészen közönyös lesz.

Előfizetési felhivás.

Lapunk január hó elsejével ötödik évfolyamába lépett. Kérjük előfizetőinket, hogy az előfizetés megujitása iránt minél előbb intézkedni sziveskedjenek, miután kiadóhivatalunk beszünteti január hó 15-ikétöl mindazoknak lapját, kik az előfizetési dijat be nem küldik.

Egguttal jelezzük, hogy január hó elsejétől a kiadóhivatal Szent-István-tér 1. szám alatt van s a lap minden anyagi dolgára vonatkozó kérdésekben oda kell fordulni, mivel a szerkesztőség sokkal jobban igénybe van véve, sem hogy a kiadóhivatali dolgokban bármiképpen belefolyhasson.

A „Fejérmegyei Napló" előfizetési ára marad a régi:

Egész évre . . . . 5 frt.
Fél évre . . . . 2 frt 50 kr.
Negyed évre . . . 1 frt 25 kr.

A kiadóhivatal.

---

gedült, mig az ajtó hirtelen ki nem nyillott s Johnson hatalmas alakja fel nem tünt. Ruben félelmében gyorsan el akarta tüntetni a hegedüt, de már késő volt, mert a zene iránt hihetetlen ellenszenvvel viseltető ura már meglátta s szigoru arczkifejezéssel s haragos mozdulatokkal feléje tartott . . .

— Sokszor tapasztaltam már — mondá szigoru hangon — hogy kötelességeidet elhanyadolod, de hogy tolvaj légy, azt nem gondoltam! . . .

— Tolvaj ?! — Uram! — kérdé Ruben csodálkozva.

— Minden esetre, mert csak lopás utján juthattál hegedühöz! . . .

— Nem tagadom — felelt nemes haraggal a fiatal fodrász legény — hogy kötelességeimet sokszor hanyagoltam el, de hogy loptam volna, azt tagadom, mert a hegedü saját kezem munkája! . . . .

Johnson haragja némileg csillapodott ennek hallatára s kételkedve a szavak igazságában kéri a hangszert, melyet Ruben kebléhez szoritva tartott, mintha Johnson haragjától akarta volna megmenteni.

— Van-e hangja, kérdé még mindig kételkedve?

Minden esetre, volt a határozott válasz s legott játszani kezdett . . . Johnson azonban csakhamar abbahagyatta vele . . .

— Jól van, mondá, csak tudni akartam, ad-e a hangot! . . . Egyébiránt jól tudod, hogy a zenével nem sokat törödöm s ha nem tekinteném azt, hogy a saját kezed munkája, elvenném töled; igy azonban megtarthatod, de játszanod nem szabad! . . . Tudom, hogy zenész akarsz lenni, de abból nem lesz semmi . . . . . Annyit már tapasztalhattál, hogy mindig csak javadat akartam, azért fogadd meg tanácsomat: feledd a hegedüt s törekedjél inkább arra, hogy ügyes fokrász és borbély legény légy! . . Tedd el tehát hegedüdet emlékül, bár jobban szeretném, ha többet nem látnám! . . . Zenész nem leszel soha! . . Most pedig jöjj vacsorázni, mert már soká várnak!

II.

Néhány év mult el az óta! Ruben, ámbár Johnson megtiltotta neki a hegedülést, mindig talált kibuvót, s ha máshol nem talált gyakorlásra alkalmas helyet, felmászott a háztetőre s ott gyakorolta magát . . . Johnsont bosszantotta ugyan kezdetben a dolog, végre ő is nevetett Ruben találékonyságán s nem is rótta meg ezért . . . Ruben pedig napról-napra előbb haladt s mindig szebb és szebb dalokat csalt ki önkészitette hegedüjéből.

Egy éjjel, midön éppen a háztetőn játszott, a szomszédház ablakában egy ismeretlen férfi alakot látott, ki nagy érdeklődéssel hallgatta . . . Eleinte meghökkent, már vissza akart mászni padlásszobájába, de valami láthatatlan erő visszatartotta s oly szépen játszott tovább, mint az előtt soha . . .

Másnap a szomszédba hivatták. Magával vitte a beretváláshoz szükséges eszközöket; a házba érve az ismeretlen ur fogadta . . . Ruben már előkészületeket akart tenni a beretváláshoz.

Hadd csak öcsém, mondá az ismeretlen ur, csak a hegedülésről akarok veled beszélni, melyet tegnap este hallottam s figyelemmel kisértem. Igaz-e, hogy te játszottál s kitöl tanultad?

Ruben lelkesedve vallotta be, hogy ő volt az, ki a háztetőn játszott s hogy azt, a mit tud, magától tanulta.

— Óh! akkor — ugymond az idegen ur — nem is kérdezem, vajjon érdeklődöl-e a zene iránt! Csak azt mond meg, hogy hogyan jutottál hegedühöz?! . .

Ruben elmondta s az idegen csakhamar megismerkedett egész élettörténetével a legapróbb részletekig.

— Kedves öcsém! — mondá az idegen — én is hegedüs vagyok, s az emberek müvésznek tartanak! Ha nem csalódom, rólad is azt fogják egykor mondani! Az ut azonban, melyre lépni akarsz, roppant tövises s soknemü akadály állja el. Csak kitartással lehet legyőzni! Én is teljesen árva voltam, midőn Európa egyik legnagyobb városába vetődtem. Fejem tele volt zenével, zsebem tele — ürességgel; egy árva fillérem sem volt. Egyedüli kincsemet hegedüm képezte. Egyik nap kenyeret mentem venni egy garasért s otthon hagytam hegedümet szobácskámban. A mint visszatértem, hegedüm eltünt — ellopták. Közel voltam a kétségbeeséshez. Kedves öcsém, ha viszontagság vagy csalódás ér, gondolj az én szenvedéseimre, s szolgáljanak neked intő például!

Ruben csodálkozva nézett az idegen urra; nem értett mindent csak azt, hogy éltében sok szenvedésnek s megpróbáltatásnak lesz alávetve.

— Megigéred-e nekem, kérdé az idegen ur kezét nyujtva a gondolatokba merült Rubennek, hogy minden szenvedésedben szavaimra gondolni fogsz?!

— Minden bizonnyal megigérem — mondá Ruben könybe lábadt szemmel s megragadta az idegen ur jobbját.

00000016

HIREK.

— **Személyi hír.** Dr. *Steiner* Fülöp megyés püspök tegnap a fővárosba utazott, a honnan ma este a gyorsvonattal érkezik vissza székhelyére.

— **Miniszteri köszönet.** A földmivelésügyi miniszter gróf *Nádasdy* Ferencz *nádasdladányi* nagybirtokosnak köszönetét nyilvánitotta, hogy Nádasd-Ladány község határában a kiváló közérdekü becsesel biró erdösitéseket igen szép eredménnyel létesitette.

— **Kath. legényegylet ünnepélye.** A szentsége XIII. Leo pápa gyémántmiséje alkalmával a helybeli kath. legényegylet nagyszámu diszes közönség jelenlétében sikerült ünnepélyt rendezett január 1-én saját helyiségében. A változatos müsor darabjai közül ki kell emelnünk *Látics* György alelnök nagyszabásu beszédét, aki markan vonásokkal, a történelemből fölhozott példákkal bizonyitotta, hogy mi a társadalomra nézve a római pápa, és hogy különösen mi magyarok mit köszönthetünk a római pápáknak. Vázolta röviden XIII. Leo pápának tevékenységét, különösen a munkás osztály nehéz helyzetének javitásában; végül lelkes szavakban buzditotta a jelenlevőket az egyházak feje iránti, törhetetlen ragaszkodásra s lelkes beszédét a pápa éltetésével zárta be. A sürü helyesléssel kisért beszéd végeztével a buzgó alelnököt a jelenlevők lelkesen megéljenezték, a mire az ünnepély véget ért.

— **Karácsonyi pásztorjáték.** Veszprémmegyei teési rk. népiskola növendékei ugy a karácsonyi mint az ujévi ünnepek estéin, az iskola helyiségében szépen sikerült megható „Karácsonyi pásztorjátékot" adtak elő. A dicséret a fáradtságot nem kimélő *Dudlszky* Adolf tanitót illeti.

— **A gyermekek réme.** A gyermekek réme a kanyaró járvány, mely *Kajászó-Szt.-Péter* községben sürüen döntötte ágynak a kis polgárokat — mint levelezőnk irja — teljesen megszünt.

— **Velenczén az ovodában a karácsonyfa ünnepélyt** deczember 30-án tartották meg. A késedelem oka azon szomoru körülmény volt, hogy az intézet főnöknője *Reményi* Czelesztin paulai szt. Vinczéről nevezett irgalmas nővér f. hó 20-án szent hivatásának 27-ik esztendejében elhunyt. A nővér szép temetése decz. 22-én volt az egész község részvétele mellett. E miatt halasztották el a karácsonyfa ünnepélyt, a melynek fényes létrejöttét *Meszlényi* Benedekné és *Meszlényi* Pálné urnők bőkezüsége tette lehetővé. A szegény gyermekeket felruházták ez alkalommal, körülbelül 200 gyermek pedig különböző karácsonyi ajándékba részesült. Maga az ünnepély *Thavsilla* nővér óvónő érdeme, a kinek páratlan szorgalma és ügyessége mellett előadott pásztorjáték, verselések és énekek oly talpraesetten sikerültek, hogy minden tekintetben méltán kiérdemelte a nagy hallgatóság elismerését.

— **Az utolsó lövés.** Az *előszállási* uradalom gazdatisztjei, mint a megelőző években, ugy tavaly deczember 31-én is körvadászatot rendeztek a pusztákon *Lajer* Nándor uradalmi kormányzó élén. Ropogtak a puskák, hullottak a vadak s a vadászat végén ugyancsak volt dolga *Sohár* Árpádnak, mig az elesett vadakat összeszámláltatta. A szép eredmény jó kedvre hangolta a vadászokat, de sajnos, egy szerencsétlen véletlen hamarosan megrontotta a vidám hangulatot. *Sohár* Árpád *Kis-Karácsony* pusztai ispán, mig déltájt a hajtók a vadakat rendezték, fegyveréből a tölséseket szedegette ki. Az egyik töltés azonban véletlenségből elsült s a sörétek *Szabó* István hajtó jobb karjába s mellkasába furódtak. Szabó István az ispánnak első és a leghübb bérese, a ki különben erős szervezetü ember volt, azonnal összerogyott. Hiába szólitgatták, hogy erősitse magát, nem tudott többé felállani. A sebesültet azonnal lakására szállitották Kis-Karácsony pusztára, hol dr. *Ács* Károly *herczegfalvai* orvos kötözte be sebeit. Az alig 40 éves ember életét azonban nem lehetett megmenteni, délután 4 órakor meghalt. 6 kis árva, neje és 80 éves édes atyja siratják benne kenyér keresőjüket. Sohár Árpád maga jelentette fel az esetet a sárbogárdi kir. járásbiróságnál.

— **Télapó keservei.** Ugy látszik télapó vénségére szerelmes lett s addig kacsingatott a szép lányok után a jégre, a mig végre hő tekintetétől megolvadt — a jég. Most már hiába mereszti savó szinü szemeit a korcsolya pálya süppedő tükörére, nem talál rajta egy pár vállalkozó szellemü seprő gyereken kivül egy lelket sem. Ezek is csak a jeget egyengetik s aztán igyekeznek kifelé. Azok a korcsolyázó szép leányok szomoruan üldögélnek odahaza s a kalendáriumban keresik a fagyot s nem sajnálják az öreg télapót kárhoztatni tehetetlenségéért. Hej pedig ha tudnák? De télapó nem árulja el magát. Naponként eljár a jégpálya felé s epedő tekintetét ott felejti a ragyogó fehér lapon. A jég tündérei azonban egyre késnek s az öreg bánatosan tér vissza este jéglakába. De van ő kelmének felesége, a ki ha megtudja, hogy örege a tilosban jár, majd megfogja regulázni. Ekkor pedig megint hideg lesz, dermesztő, fogcsikorgató. Félő, hogy télapó nem sokáig fog már a jéghez sétálgatni. Falb Rudolf jan. 8-ra kritikus napot jövendöl. — Szegény télapó!

— **Ülések a megyénél.** Folyó hó 11-én délelőtt 9 órakor a közig. erdészeti bizottság, 10 órakor pedig a közig. bizottság tart ülést.

— **Borzasztó halál.** Velenczén *Csanádi* J. gazdának trágyával megrakott szekere feldülvén, a gazdát a nehéz teher maga alá temette, ugy hogy onnan magát kiszabaditani nem tudván. Reggeli 8 órától esti 8-ig, tehát 12 órán keresztül, daczára kétségbeejtő kiáltozásának nem érkezvén segitség, mikor megtalálták végre oly nyomorult állapotban volt, hogy néhány napi szenvedés után meghalt.

— **Megunta az életét.** Mint levelezőnk irja mult évi deczember hó 27-én *Sárbogárdon Dörögdi* Márton 80 éves aggastyán felakasztotta magát. Mint életében tett nyilatkozatai után itélni lehet, tettének oka életuntság.

— **A mulatság vége.** Vigan voltak *Kovács* József kocsmájában e hó 2-án. A *soponyai* legények mulattak *Richnyovszki* Sebestyénnel élükön. Időtöltésből különféle erőmüvi produktióval foglalkoztak *Richnyovszki* mindenben az első volt, végre reá került a sor a bicsak kivágásra is. Egy erős pengéjü fejérvári bicsak járt kézről-kézre. Mindegyik legény megpróbálkozott vele, de egyik sem tudta a nehezen járó pengét kicsattantani. Végre Richnyovszkira

---

Sajnálom, mondá, hogy érdekedben jelenleg mit sem tehetek, mert visszautazom Európába; de ha a sors Párisba vet, akkor keresd fel ezen levélke iróját, melyet adni fogok.

Az idegen ur néhány szót irt egy darab papirosra, átadta Rubennek, majd ujból kezét nyujtva elbocsátotta. Ruben nem tudta elolvasni, előtte ismeretlen nyelven volt irva . . . Egész nap csak az idegennel való találkozás foglalkoztatta, este pedig gondolatokba merülve ült ágyán, mig az álom szemeit le nem zárta. Másnap határozott! Minden áron hegedüművész akart lenni, bármily nehézségek legyőzésébe kerüljön is! E naptól fogva már a borbélyteremben is meglátszott közönyössége e mesterség iránt. Johnson aggódott Ruben jövője felől, ki szerinte szemmel láthatólag rohan saját vesztébe. Átlátta, hogy a fiatal emberen már mi sem segit s azért elhatározta, hogy saját sorsára bizza . . . Le kellett mondania terveiről s a feleiösséget, Ruben jövőjét illetőleg magáról elháritania.

Végre elérkezett a válás napja, melyen Ruben könnyes szemekkel bucsuzott el Johnsontól, s egy eldugott udvari szobácskát bérelt ki magának.

Magányában azonban csakhamar érezte a nélkülözések s szenvedések keserveit s vissza kivánkozott a borbély-terembe . . . Csak a szégyen érzet tartotta vissza e lépéstől. Nem maradt más hátra, mint az, hogy utczáról-utczára járjon s igy az éhhalált magától távol tartsa! Igy tengődött néhány éven át, mig végre zenekarba jutott. A kereset azonban itt is vajmi csekély volt, mert ő volt a kar legfiatalabb tagja; azonban mégis többet ért, mintha utczáról-utczára járt volna.

Egy alkalommal, midőn a zenekar nagyobb bálon szerepelt, az első hegedüs elmaradt! A zenészek kellemetlen helyzetbe jutottak, mert egyik sem akarta e fontos szerepet elvállalni. Végre Ruben ajánlkozott. Ajánlata eleinte gunynyal találkozott ugyan, de végre is szükségből el kellett fogadniok. A terem pompás diszitése, a hölgyek gyönyörü öltözéke s a vágy, hogy feladatát jól megoldja, annyira felizgatták, hogy sem nem látott, sem nem hallott, egyfolytában játszott, s oly szépen, hogy más zenekarnak is diosőségére vált volna! Az idő már előre haladt, s a zenészek közül már többen kimerültek. Köztük volt Ruben is, ki az izgatottság folytán elájult s székébe dőlt. A jelenlévők közül többen látták, de nem törődtek e szegény zenész bajával s „majd magához tér" „be van rugva"-féle megjegyzéseket lehetett hallani. Egy hölgy azonban gyorsan ápolás alá vette s hosszas fáradság után sikerült a szegény zenészt eszméletre hoznia!

Ruben hálás pillantásokat vetett a jószivü hölgyre s néhány szót rebegett.

E pillanatban hangos nevetés törte meg a jelenlévők beszélgetését s egy hölgy igy kiáltott: Mégis csak nevetséges dolog! Klára az irgalmas szamaritánus szerepét játsza s eszméletre hozz egy nyomorult zenészt!

A jószivü hölgy lassan a beszélő felé fordult, szomoru tekintetet vetett reá s nemes haraggal mondá:

— Mióta divik a jó társaságban, Nagyságos Asszonyom hogy egy segélyre szorulót magára hagyjunk?!

— Éljen! — kiálták erre többen s a nevetés elnémult. Mindnyájan elszéledtek s Klára is elszéledt a tömegben. Vége volt a bálnak s a zenészek is nyugalomra hajtották fejüket!

Ruben ez időtől fogva többször volt első hegedüs s neve csakhamar ismertté lett. Idővel tanitványokat is kapott, s ez időtől fogva kezdődött uj élete! Nem csak nagyobb volt a jövedelme, hanem előkelő s müvelt emberek társaságában is megfordult, s gondosan felhasználta az időt a finom társalgási modor elsajátitására. Céljától azonban még hosszu ut választotta el, de kedvét nem vesztve, lépésről-lépésre törekedett azt elérni. Folytonos gyakorlással gyarapitotta ismereteit, ismereteivel pedig a hirét és dicsőségét. Előkelő meczenások házai álltak nyitva előtte. Igy lett néhány év alatt nagyra becsült művész s hogy azt bemutathassa, elhatározta, hogy Európa nagyobb városaiban is tart előadást.

Hozzáfogott a csomagoláshoz, midőn kezébe került az ismeretlen ur levele, kiről már régen megfeledkezett. Barátai segélyével megtudta az irás tartalmát. A levélke svéd nyelven volt irva s jó tanácsokat tartalmazott. Ez az idegen nem volt más, mint Ole-Bull, a leghiresebb svéd hegedüművész.

Ruben, a mint Párisba érkezett felkereste a svéd hegedüművészt, ki szivélyesen fogadta; különösen annak örült, hogy jövendölése a borbélylegényen beteljesedett. Ruben néhány évet Párisban töltött, majd beutazta Európa nagyobb városait s sok dicsőséggel s még több pénzzel tért vissza Amerikába.

Johnsonról is gondoskodott, hogy öreg napjait csendben és békében töltheszse. Néhány év mulva Ruben csendes villájában találjuk, melyet New-York közelében vett. Neje Klára volt, ki őt a bálon, mint szegény zenészt ápolta.

00000018

került a sor. Ez, hogy kitegyen magáért, erősen megsuhintotta a levegőben a félig nyitott kést, ugy hogy az erős csattanással vágódott ki. Hanem a kés tovább szaladt a nagy rendülettől s mélyen bevágódott saját bal czombjába A mulatozásnak persze azonnal vége lett s hamarosan orvos után kellett látni, hogy az erősen vérző sebet elkösse.

— **Hirtelen halál.** Vereb községben *Borissza* István 55 éves földmüves deczember 27-én lakásáról eltávozott a kőbányába kőfejtés végett. Utközben *Szilvási* János és *Kiss* János verebi lakosoknak panaszkodni kezdett, hogy rosszul érzi magát. Utitársai kérdezősködtek baja felől, de mielött *Borissza* felelhetett volna, összeroskadt és azonnal meghalt. Orvosi vélemény szerint szivszélhüdés érte.

— **Tolvaj pajtás.** Jó pajtások voltak *Törzsök* Ferencz és *Lengyel* András. Ujév elsején is együtt mulattak *Dénes* Herman korcsmájában *Polgárdin*. Lengyel sürün töltögette Törzsök poharát s utóbbi igyekezett is kitenni magáért. Ivott mint egy kefekötö s egy félóra mulva már magával tehetetlen volt. A jóbarát Lengyel András vitte haza. S a mint utközben szorongatták egymást, Törzsök 7 forintja Lengyel zsebébe vándorolt. Törzsök csak másnap reggel vette észre a pénze hiányát s az esetet feljelentette a kir. törvény-széknél. Lengyel a tettét beismerte.

— **Farkasok garázdálkodása.** Mint Isztimérről értesitik lapunkat, ott a mult héten éjnek idején farkasok látogatták meg a községet. A hivatlan vendégek három kutyát teljesen összetéptek. Az éjjeli ör, a mint észrevette a vérengző toportyán férgeket, lármát csapott, a mire az ordasok az éj sötétjében kiosontak a községből.

— **Ebmarás.** Ezuttal nem Székesfejérváron. Mint tudósitónk irja Czeczéhez tartozó *Menyőd* pusztán mult évi deczember hó 26-án *Fekete* János kutyája Péter nevü 14 éves fiát kezénél megharapta és azután a házi állatok között pusztitott. A dühöngö ebet etfogták s a vizsgálatnál kiderült, hogy. veszett A szerencsétlen gyermeket azonnal a budapesti Hőgyesféle intézetbe szállitották. A megveszett ebet lebunkózták.

— **A kanyaró** ismét kisért. Mint levelezönk irja a napokban *Sukoró* községben lépett fel nagy mértékben. Az iskola bezárása azonban még nem vált szükségessé.

— **Végtárgyalások.** A székesfejérvári kir. törvényszéknél megtartandó bünügyi végtárgyalásoknak 1898. évi január havi sorrendje: 15-én: Molnár (Müller) Ede okirat ham. véts., Kovács György magán lakás sértésének bünt., Kováts István és társa hatóság elleni erőszak, Erdélyi Ferencz lopás büntette; 18-án: Mátai János sulyos testi sértés bünt., Csepi Ferencz és társa erösz. nemi köz. bünt. kisér. Kucsorka Ignácz csalás véts., Mesterházi Károly lopás büntette; 19-én: Hekkel Istvánné védelő elleni véts., ifj. Debreczenyi József és társai sulyos testi sértés bünt., Bognár Ferencz lopás bünt.; 22-én: Kováts Imre sulyos testi sért. büntette, Kertai György és társai közokirat ham. bünt., Bilán József lopás büntette; 25-én: Komáromi István és társai sulyos testi sért. bünt., Sarok Imre emberölés véts., Sárffy Béla rágalm. véts.; 26-án: Kováts István és társai közveszélyes csel. véts., Kopházi Izidor többrendü lop. bünt.; 29-én: Biró József magánlakás sértésének véts., Gáspár Miklós és társai lopás bünt., Jovicza Gábor hatóság elleni erőszak bünt.

— **Gyógyszertár átvétel.** Van szerencsém a nagy érdemü közönség becses tudomására hozni, hogy az „Örangyalhoz“ czimzett Vörösmarty-téren lévő gyógyszertáramat 1898. évi január hó 1-én ismét saját kezelésembe vettem át. Ez alkalommal arra kérem a n. érd. közönséget, hogy a multben tanusitott nagybecsü bizalmukkal a jövöben is megajándékozni kegyeskedjenek. Mély tisztelettel: *Imrich Victor* gyógyszerész.

SZINHÁZ.

Szinházi müsor

1898. január -étől január 9-ig.

6-án. Csütörtökön: **A szökött katona.** Este: **Csikós.**
7-én Pénteken: **Diplomás kisasszonyok.**
8-án. Szombaton; **Oroszlánvadász.** (először.)
9-én. Vasárnap délután: **Kápolnai csata.** Este: **Oroszlánvadász.**

Az ünnepek előadásai. A legöregebb emberek sem emlékeznek Székesfejérváron olyan szinidényre mint a mostani, midőn hetenként többször is zsufolt ház mellett játszanak a szinészek. Az ünnepek alatt pedig valósággal történelmi nevezetességü dolgok történtek. Rendőrhatóságilag figyelmeztették a szinigazgatót, hogy vigyázzon szüntesse be a jegyek elárusitását. mert különben katasztrófa történhet s a tulzsufolt szinház összeroskad az iszonyu embertömeg alatt. A ki az idén nem járt szinházba, az most azt hiszi, hogy gunyolódunk, pedig való tény, hogy január 1-én és 2-án *délután két órakor* már beszüntettek mindenféle jegy elárusitást pedig mind a két napon két-két előadás volt, de a jegyeket ugy a délutáni, mint az esti előadásokra elkapkodták. — Eddig minden szinigazgató fázott attól a gondolattól, hogy Székesfejérvárra jöjjön s ime ez évben közönségünk meghazudtolja rossz hirét s olyan szinpártolóvá lesz, hogy irigykedve nézhetik a legjobban szervezett szintársulatok is Szalkay dus aratását. De hogy igazságosak legyünk be kell vallanunk, hogy Szalkay ezt a pártfogást meg is érdemli, mert mindent elkövet, hogy a közönség igényeit kielégitse. Csak tovább is folytassa igy a szezont s jövöre ha vissza jön már egy meghóditott közönséget fog itt találni.

Gazdy jutalomjátéka. A tegnapi est, a mint előre is látható volt, valósággal diszelőadás volt. A közönség egészen betöltötte a szinházat s örömmel jelezhetjük, hogy ünnepi diszben volt a közönség s ezuttal sem a földszinten sem az alsó páholy sorokban nem rikitott sehol világos férfi kabát, a mit ma már még a Tüzföldön sem öltenek fel uri emberek szinházba menetelük alkalmával. A szinház egészen tele volt! Még ott fönn a magasban is sötétlett a közönség. A hangulat is mind végig lelkes volt és zajos óvációk között telt el az előadás, bár nem mondhatjuk, hogy a legsikerültebbek közé tartozott. Birsch Feiffer Charlottának »A lowoodi árva« czimü drámája nagyszerü munka, tele szépséggel, élettel és tele finom részletekkel. De éppen mint minden jelesebb munka, nélkülözi a felesleges alakokat és nélkülözi a felesleges, üres fecsegést. Minden szónak sulya van a darabban, minden jelenetnek meg van a maga rendeltetése. Éppen azért nem csak minden szerepnek jó kézben kell lennie, de jól is kell minden szerepet megjátszani, a főszereplőknek pedig nem szabad lankadniok s fáradtan vergődni át egyik vagy másik jeleneten, mert akkor már észrevehető hiba csik a szindarabon. A mit meglehet tenni egyik-másik rossz darabbal büntetlenül, ebből a darabból nem lehet és nem szabad kihagyni egy sort sem, mert mint a lánczszem ugy fűződik össze minden jelenet s ha egy lánczszemet kitépünk, elszakadt az egész láncz is. Ebből a darabból is kihagytak s igy aztán megtörténik az utolsó felvonásban, hogy Rochester beszél Jane szarmazásáról, rokonságáról, nagynénje gyülölködéséről s az ámélkodó közönség nem tudja elképzelni, hogy a nemes lord hogyan tudta meg mindezt. — Már egy izben kértük az igazgatót, most ujból kérjük, ne engedje igy lenyakazni a darabokat. Vidéken kóborló ripacsok, daltársulati éhenkórászok megtehetik az ilyen röviditéseket, de a székesfejérvári szinházban ez meg nem engedhető. A közönség egész előadásért fizet s jogosan követelheti, hogy a hirdetett darabot egészében élvezhesse s ne legyen kitéve, hogy érthetetlen rejtélyeken törje a fejét.

Gazdy Aranka, az ünnepelt, Jane szerepét játszotta. A nehéz szerep nagyon próbára tette képességét és kellemetlen összehasonlitásra adott alkalmat, miután *Hegyessi* Maritól látta közönségünk utoljára ezt a szerepet. Mindazonáltal dicséretre méltó igyekezetet fejtett ki, hogy nagy elődje után is hatást érhessen el. Az előjáték nagy drámai jelenetében küzdött legjobban és bizony nem a legnagyobb sikerrel. A többi felvonásokban azonban már feledtette velünk az előjátékot és szorgalmas tanulmányra valló alakitásának szives örömmel tapsolt a közönség. Volt egy-két nagyon sikerült jelenete s általában ez estén a legjobb alakitást ő nyujtotta.

Hidvéghy Rochesterje szintén méltán sorakozik korábbi jó alakitásai közé, de nem láttunk nála ez estén csak egy két finomabban megjátszott jelenetet, és mintha fáradt vagy kedvetlen lett volna, egy két jelenetben egész hanyagul eresztette el a kinálkozó alkalmat, hogy a jó közepesnél többet mutasson be. A darab nagy kárára elejtett több sikerült jelenetet.

Borsitzky mint mindég ezuttel is jó volt, bár az utolsó felvonás végjelenetében, a drámai jelenetet nem használta egy cseppet sem ki. Ebben a hibában szenvedett *Gyurmann* Alice alakitása is, a ki tegnap szokatlanul élettelen alakitást nyujtott. *Szepessi* és *Sághy* pedig annyit rontottak a darab hatásán, a mennyit csak lehetett.

Gazdynak a rengeteg sok tapson és szivélyes óváczión kivül még három csókor is jutott páratlanul szép tüntetés között lefolyt tegnapi jutalomjátékának emlékéül. És ha müvészi pályája elvezérli is szülőföldjéről, bizonnyal hálásan fog mindenkoron visszagondolni arra a napra, midőn az első jutalomjátéka volt Székesfejérváron.

FARSANG.

Farsangi naptár.

Január 8-án: A déli vasuti műhely dalegyletének hangversennyel és szavalattal egybekötött tánczvigalma a „Magyar Király“ összes termeiben.
Január 9-én: A polgári betegsegélyző és temetkezési egylet világposztával egybekötött tánc. vigalma a „Fehér Barány“ táncztermében.
Február 7-én: Megyebál a szinházban.

A megyebál.

Nagy és fényes mulatság lesz február 7-én a szinházban. Fejérmegye elökelősége fog e napon összejönni Székesfejérváron hosszu-hosszu idők után először. Csak az öreg urak s a nagymamák emlékeznek még arra a szép világra, a mikor a legelőkelöbb vármegye főurai bejártak a megye központjára mulatni. Régi idők, szép idők! Azóta lassankint visszavonultak mind megyebeli birtokaikra, nem jöttek már hosszu évek során át mulatni többé a megye székhelyére. Nem csak mulatságaink vesztették el azóta vonzerejüket, de a város fejlődése is érezte, hogy a megye főurai nem ápolják többé szeretettel a megye székhelyének fejlődését és a magára hagyott várost az önző emberek kufárkodása nem csak megállitá fejlődésében, de söt a visszafejlődés lejtőjére is szoritá.

És az emberek idővel nagyon sokat felejtenek. Elfelejtik a jótéteményeket, s háláról hallani sem akarnak. Így jutottunk oda, hogy már évek óta a megye főurai felé sem tekintenek Székesfejérvárnak. Még talán *Zichy* Jenő gróf törődik némileg egy-két intézményünkkel, ő is valószinüleg kötelességből, de nem a régi lelkesedéssel többé. És ha ma érné városunk valamely közintézményét olyan nagy veszedelem, mint azokban a rég letünt időkben érte volt a „Fejérmegyei takarékpénztár“-t, — ugyan honnan lenne egy *Zichy* Nándor grófunk, a ki saját vagyonával álljon az intézmény mellé s mentse azt meg a bukástól? — *Zichy* Nándor gróf még él, nemes áldozatkészsége sem csökkent ez idő óta, s csak a város közönsége vesztette el az érdemet arra, hogy ilyen áldozatkészséget főurainktól várhasson. Akkor szerettük, tiszteltük egymást, de a szeretetet a gyülölet, a tiszteletet a tiszteletlenség váltotta fel az idők folyamán. Mi pedig ostoba elbizakodottsággal örvendtünk rajta, ha egy-egy erkölcsi nyomorék sárral dobálta meg azokat, a kiknek a város és a megye oly sokat köszönhet.

Lassanként csillapodott a harczi lárma, megutálta mindenki a politikai gyülölködést. Az emberek szivébe a megbánás költözött s a jobb érzésü emberek most már azon munkálkodnak, hogy kiengesztelják a megbántottakat és uj életmüködést inditsanak meg a halódó városi életben.

A megyeházára az uj főispán kitüzte a béke fehér lobogóját és számüzte müködése teréről a politikát. Önmagukat tisztelték meg azok, a kik e nemes irányu törekvést megér-

00000019

tették és igyekeztek a béke müvében segédkezni neki. Mint a béke elfogadásának kétségtelen jele, ugy tünt fel Kégl Györgynek fejedelmi alapitványa. Ez már az uj időknek a jele, ez a békés együttmüködésnek megkezdése. A főispán érdeme, hogy megértette ezt, s hogy olyan tapintatos módját ejtette a keserüség utolsó csepjének eltávolitására, mint a minő „A megyebál“ rendezése. A néki nyujtott béke olajágát elültette ezzel a megyei közéletbe és szorgalmasan müködik közre, hogy az kihajtson és virágozzék.

A „Megyebál“ febr. 7-en lesz a szinházban. A rendező-bizottság a megye elökelői köréből alakult meg, számszerint 77 rendezője lesz a bálnak. Mult hó 30-án alakult meg a rendezőbizottság tisztikara a következőkép: Védnök: Báró *Fiáth* Pál főispán. Elnök: *Huszár* Ágost alispán. Alelnökök: *Messleny* Pál, ifj. Gróf *Zichy* Nándor, *Dettrich* Zsigmond és *Heinrich* Lajos. Pénztáros: Dr. *Fiáth* György. Ellenőr: Bélavári *Burghardt* Rezső. Jegyzők: Báró *Fiáth* Elemér és *Kenessey* László. Titkárok: *Balassa* Sándor, Ifj. *Fiáth* Imre és *Schlammadinger* Jenő. Háznagyok: *Korniss* Zoltán és Dr. *König* Béla.

A rendezőség tisztikara megalakulás után bizottságot küldött ki, hogy kérje fel bálanyául báró *Fiáth* Pálnét. A főispánné rendkivül szivélyesen fogadta a küldöttséget és a felajánlott bálanyai tisztet elfogadta.

Ilyen kezekbe van tehát letéve a bál sorsa s igy kétségtelen, hogy a „Megyebál“-on jelen lesznek a megyebeli főuri családok teljes számmal. A béke megkötésének alkalmasabb helye nem is lehet, mint a fényes bálterem. A mit elrontottak a szenvedélyek a zöld asztalnál, a differenciákat legkönnyebben lehet kiegyenliteni a bálteremben. És Székesfejérváron ismét találkozni fognak oly hosszu idők után a legelőkelőbb vármegyének főurai. Érdemrendes kegyelmes urak, magas méltóságot viselő grófok és bárók; ősz haju kegyelmes asszonyok, fiatal grófnők és bárónők emelik majd jelenlétükkel fényét a Megyebálnnak. Ujra a régi fényben fog tündökölni a megyebál, mint hajdan, a mikor csak a németet szidtuk, de tiszteltük egymást; a mikor a nemzeti jogokért harczoltunk, de tiszteltük az istení törvényeket és egyházunkat.

Mint értesültünk alig fog elmaradni egy is megyénk elökelőségei közül és nemcsak szép anyagi sikere lesz a bálnak, de az elérendő erkölcsi diadalban alapkövét fogják letenni egy szebb, egy jobb időnek.

A tóvárosi-kör estélye.

A tóvárosi-kör kedélyes otthonában is vigan ülték meg a két évet összekötö Szilveszter éjszakát. Bálra nem készültek, hanem csak kedélyes családias jellegü estélyre s ha sokan nem is voltak, de talán éppen ezért igen vidáman és kedélyesen töltötték el utolsó óráit a mult évnek és kedélyes éljenzésekkel, kölcsönös jó kivánságokkal kezdték meg a ránk viradt ujévet. A családias estélyen jelen voltak: *Brünner* Jánosné, *Imrich* Viktorné, *Keglovits* D.-né, *Kenessey* Gyuláné, *Kenessey* Amália és Vilma, *Kováts* Alajosné, *Mányai* Mihályné, *Molnár* Béláné, *Szeileszky* Emilné és *Szüts* Arthurné. — A kedélyes mulatság csak a hajnali órákban ért véget.

A Vörösmarthy-kör estélye.

A Vörösmarthy-kör mint minden évben, ugy az idén is tánczmulatsággal ünnepelte meg az év utolsó estéjét a Szylveszter estét, melyet a »Magyar Király« diszes és fényesen kivilágitott nagytermében tartott meg. Szép számmal jelentek meg a hölgyek és urak, hogy áttánczoljanak egy, talán jobb esztendőbe, hogy feledve az egész évi fáradalmat bút, szenvedést, a »vége jó, minden jó« közmondást tartva, jónak mondhassák az immár leforgó esztendőt is. Az év nem kimélte utolsó perczeit sem! A valzer lassu, andalitó ütemei, majd az első négyes s az utána felhangzó csárdás villamozó erejü hangjai mellett elérkeztek az 1897. év utolsó és az 1898. év első perczei, melyek oly szép rendben sorakoznak egymás mellé, oly megszakitás nékül, sőt megszakithatatlanul. Pedig jó volna néhanéha egy perczet megszakitani, vagy megállitani egy-egy pillanatot. Ezen utolsó perczekben a kör igazgatója Wértessy József az erkélyre lépett, hogy köszöntse az első perczeket, hogy boldog uj évet kivánjon a jelenlévőknek, felkérvén őket a kör támogatására a jövőben is. Beszéde után a czigány tust huzott, mire általános üdvözlések közt az étermekbe sietett a közönség, honnét csak a supe hangjai csalták ki, hogy ujra megkezdje a hajnali órákig tartó tánczot. A jelenlevők közül a következőket tudtuk feljegyezni: Bakos Jánosné, Bereczky Miksáné, Brenner Jaroszlávné, Ehman Józsefné, Gazdy Béláné, Gáspár Károlyné, Gebhardt Bódogné, Gebauer Miklósné, Gróf Pálné, Gulner Pálné, Havranek Antalné, Juhász Jánosné, Kelemen Gézáné, Klökner Józsefné, Lichtneckert Antalné, Makai Béláné, Molnár Elekné, Quirini Gusztávné, Pásztori Sándorné, Pellet Sándorné, Dr. Révy Ferenczné, Roszberger Károlyné, Say Ferenczné, Say Rudolfné, Sándorné-Bárándy Jolán, Schiffer Imréné, Toth Gézáné, Vértessy Józsefné, Widenauer Jánosné, Zgorszky Lászlóné, továbbá: Bárándy Klárika, Brenner Ida, Csányi Ida és Irén, Devits Ida, Gazdy Aranka és Ella, Gróf Ella, Gulner Irén, Juhász Ilonka, Lichtneckert Lujza, Pásztory Etelka, Pellet Irma, Quirini, Blanka, Rády Margit, Révy Emilia, Roszberger Emilia és Ilonka, Say Tekla és Vértessy Matild.

A „gondüzök“ estélye.

Régi idők óta rendkivül érdeklődéssel kisérik az emberek azt a csodálatos pillanatot, midőn a halált nyomon fölváltja a születése. Az év utolsó pillanata ez. Az ó év meghal, s halála pillanatában a csábitó remény színében előttünk áll az ujjonan született év. A kinek jó volt az ó év, a kinek kevés bánatot és sok örömöt hozott, az is örömmel üdvözli az uj évet, mert reménye van, hogy ez az elmultnál is jobb lesz. A kinek rossz volt az éve, könnyebülten sóhajt fel kimultán az ó évnek, mintha élete táblájáról letörölte volna a lezajlott szomoru napok emlékét s mintha a pillanatokkal határolt két év között a feledés és ujjászületés reménye is ott volna, buzgó fóhásszal várja, mit hoz az uj esztendő. Mintha az ember végzetét ez fejezére osztaná, minden uj évben váratlan fordulatát lesi sorsának.

Szilveszter haldokló éjszakájának ezt a momentumát a kath. kereskedő ifjakból alakult „gondüzö asztaltársaság“ is vidáman ünnepelte meg a „Kálozi“ vendéglőben. Egész a hajnali órákig tartott a kedélyes mulatozás és a táncz. Ott voltak:

Asszonyok: Montskó Flóriánné, Montskó Ferenczné, Jandrók Istvánné, Ébner Istvánné, Beke Istvánné, özv. Bardon Józsefné, Krammer Antalné.

Leányok: Montskó nővérek, Jandrók nővérek, Ébner nővérek, Bardon Ilon, Marián Irma, Tornyos nővérek, Krammer Lujza.

Irodalom és Müvészet.

Sándor Mátyás második kötete. Örvendetes hir mindazok számára, a kik vágyva várják Verne összegyüjtött munkáinak egy-egy ujabb kötetét. Ez pedig az Eisler-féle szép, jó képes és igen olcsó kiadásnak immár a 17-ik kötete és Verne egyik legszebb regényeinek a *Sándor Mátyás*-nak befejező része. Az olvasó, a kit e szép és érdekfeszitő regény hőseinek és hősnőinek sorsa magával ragadta, le sem teszi most a könyvet a kézből addig, a mig nem értesül arról, mily megoldást nyer a bonyodalom. Mi lesz Antekirtta szigetéből a senusisták véres támadása után. Mi lesz a doktor szép leányával, a kit ezer veszedelemből szabaditanak ki. Mi lesz a büntetése a gonoszoknak, a kik minden szép és nemes müvet meghiusitanak. Verne e regénye még a jók közt is egyike a legjobbaknak. Forditása *Zempléni* P. Gyula tollából ered. A könyv *Eisler* G. könyvkereskedésében Budapest, Andrássy-ut 31. szám és minden hazai könyvkereskedőnél füzve 80 krért, diszkötésben pedig 1 frt 20 krért kapható.

Szaklapok egyesülése. Magyarország pusztult szőleinek helyre állitásánál és a homoki szőlők terjedésével, a gazdaközönségnek uj, teljesen ismeretlen és meglehetős nehéz müvelési módokat kell elsajátitania. Nem igen van tehát a gazdasági irodalomnak ma fontosabb része, mint az, amely a szőlő és borgazdasággal foglalkozik, amit legjobban igazol ezen irodalmi ágnak az utóbbi években tapasztalható fellendülése. Ezen a téren jelentőséggel biró esemény következik be az uj esztendővel, amikor két létező nagyobb szaklapunk egyesül. Az *Engelbrecht* Károly központi szőlészeti és borászati m. kir. főfelügyelő szerkesztésében megjelenő „*Szőlő és borgazdasági Lapok*“ egyesül a *Baross* Károly kiadásában megjelenő és most 30-ik évfolyamába lépő „*Borászati Lapok*“-kal. A „Borászati Lapok“ ezáltal Magyarország legelterjedtebb szakujsága lett, maga köré egyesiti a szakirodalom összes számottevő elemeit és igy kétszeresen nélkülözhetetlen minden szőlősgazdának. A „Borászati Lapok“ továbbra is Baross Károly kiadásában jelenik meg, tiszteletbeli szerkesztője Engelbrecht Károly, felelős szerkesztője dr. Drucker Jenő lesz. — A „Borászati Lapok“ megjelen minden vasárnapon, előfizetési ára egész évre 5 frt, félévre 2 frt 50 kr., negyedévre 1 frt 25 kr. Kiadóhivatala Budapest, (Köztelek.)

VEGYESEK.

[] **Csulalongkorn otthon.** Ha nem is járta be kétszer a világot, mint a cornevillei márki, azért mégis sokat utazott jó Csulalongkorn király és több mint egy évig volt távol országától. De végre megelégelte a látogatásokat és hazatért Siamba. Megérkezésének örömére Bangkok-ot fényesen kivilágitották és az egész országban egy hónapig ünnepet fognak tartani. Látnivaló tehát, hogy Csulalongkorn királyt nagyon szeretik az alattvalói és ő is bizonnyára nagyon szereti őket, ha néha-néha csak ugy kedvtelésből vagy szeszélyből lenyakaztat is egypárt közülök.

[] **Gőzsiklón Klondyke-be.** Amerikai lapok hozzák a következő hirt, a melynek valódiságáról kezeskednek. Egy ismert mérnök, Henry L. Martens egészen komolyan tervbe vette, hogy a Klondyke-be az uj aranyországba vezető ut fáradalmait megszüntesse, egy vasutépitését a Chilkoot-szoroson keresztül. A vasut Dyca-ból 8—9 mértföld távolságra vezet és aztán mint gőzsikló megy tovább a meredek hegyen fölfelé egészen Crater-Lake-ig. Már jövő január havában készen lesz az egész vonal, melynek jövedelmezéséről a vállalkozó a legjobb reményeket táplálja, minthogy előreráthatólag jövő tavasszal mintegy 75.000 Klondyke-be utazó aranybányász fogja majd használni.

[] **Nizzai történetek.** Nizzai lapok irják, hogy ott egy ünnepély rendezésénél hallatlan dolog történt meg; a rendezőség pénztárnoka könyveiben deficzit helyett 30,000 frank fölösleget mutatott ki. A komité tagjai már most kétségbe voltak esve, hogy mi történjék ezzel a szép maradékkal? Az egyik azt mondta, hogy versenydijra forditassék, a másik a hajléktalanok menhelyének akarta adni, a harmadik bankettet proponált tüzijátékkal. Végre annyira megunták az előkelő rendezők ezt a vitát, hogy egyik a másik után megszökött és a 30,000 frank gazdátlanul fekszik a város kasszájában, — ott legalább biztonságban van, inkább, mint a rendőrségnél, ahol egy berlini bankár 7000 márkáját csak véletlen tudták előkeriteni. Az illető világfi leutazott Nizzába, hogy ott, a mikor odahaza hideg tél van, élvezhesse a meleg napsugarakat és szabad — szerelmet. Donna Marquereta azonban, akinek legelőször szivét ajándékozta, egy boldogan töltött pásztoróra után hirtelen elhagyta és a bankár azon vette magát észre, hogy a tárczája, melyben 7000 márkája volt, hiányzik. Rögtön megtette a följelentést a rendőrségnél és Marquereta, a ki mindent tagadott, a rendőrségre került. Itt kikeresték a zsebeit, de miután semmit se találtak nála, ismét elbocsátották. Másnap a rendőrségi szolga seprés közben egy összekötő ajtó mögött megtalálta a keresett tárczát, a hova a megcsipett félvilági hölgy hamarjában eldobta volt, mindjárt visszahozták a tolvajló Donnát és négy havi börtönre itélték.

[] **A világ legkisebb kutyája** bizonyára Fuji, a japáni ölebecske, mely jelenleg már tiz hónapos, de még mindig nem nyom többet 15 unczián á l, a mi körülbelül 45 dekagrammnak felel meg. Tehát sulya jóval kisebb fél kgrnál. A parányi Feji különben nemrégen urnőt cserélt, ki ezt a kicsiny jószágot 1200 frtért vette meg. Az erősebb nemhez tartozó neve-

00000020

zetes állatkát Mrs. Stattler, egy cincinnatibeli előkelő hölgy vallja magáénak. Fuji méltó riválisa Chico, melynek súlya azonban már egy unciával több, vagyis körülbelül 48 dekagrammot nyom. Ez a kis ölebecske jelenleg Chicagó városát iparkodik híressé (!) tenni.

[] **Szakácskönyv a khinai császár számára.** Mialatt Németország hadihajókat és ágyugolyóbisokat küld Khina ellen, szóval: azon fáradozik, hogy megkeseritse a khinaiak hatalmas uralkodójának napjait, addig egy berlini ember ezzel ellenkezőleg azon iparkodik, hogy gyönyörűséget szerezzen a khinai császárnak: szakácskönyvet állít össze a számára, melynek reczipéi szerint majdan sok jó és kivánatos ebédet főznek a menny fiának és a nap öcsének. A szakácskönyv szerzője egy legelső berlini vendéglő tulajdonosa, a kinek munkáját előbb khinai nyelvre fordítják és csak azután küldik el Pekingbe. Annyi bizonyos, hogy ezt a küldeményt a khinai császár sokkal szivesebben fogadja majd, mint azt, a melylyel a német állam tiszteli meg: a hadihajókat tudniillik.

[] **A majmok konkurenczája.** Az angol szoczialistáknak megint egy okkal több van a panaszra. Egynéhány bányában ugyanis nemrég majmokat tanitottak be a munkára és ezek a legmegelégedettebb munkások, a mennyiben kevés élelemmel beérik és munkabérre egyáltalában nem reflektálnak. Békés egyetértésben dolgoznak együtt a majmok a bányában és intelligenciájuk is kielégitő. Már volt eset arra, hogy egy simpanze befüteni tudott a kályhába, meg hogy matróz szolgálatot végzett. Khinában már ősidők óta használják a majmot théa-gyüjtésre és legközelebb a gyapottermelésben is segitségükre lesznek a praktikus amerikaiknak.

Közgazdaság.

Adóterhünk.

Érdekes kimutatást közöl a pozsonyi kereskedelmi és iparkamara a kerület adófizetéséről. Érdekes, mert megmutatja, hogy milyen horribilis mértékben gazdasági erőinket meghaladó és elölő arányokban nehezedik az adóteher reánk, de azért is, mert a nyomasztó adó végre a kereskedelmi kamarákat is rábirja hogy a mai gazdálkodás lehetetlenségét bevallják.

A következőkben közöljük a kamarakerület direkt adóinak 1895-ről maradt hátralékát, 1896-iki kivetését és lerovását, valamint az 1896. végén maradt hátralékát, végül az indirekt adók és illetékek 1896-iki kivetését, még pedig törvényhatóságok szerint.

I. Egyenes adók:

	hátralék 1895-ről	kivetés 1896	lerovás 1896	hátralék 1896
Pozsony v.	307.644	612.761	630.670	289.735
Pozsonym.	915.706	2,341.171	2,448,833	808.044
Nyitram.	540.358	2,161.708	2,120.180	581.886
Trencsénm.	82.064	709.787	677 925	113.926
Turócmegye	24.427	190.921	183.600	31.748
Összesen	1,870.199	6,016 348	6,061.208	1825.339

Ha az 1896-ban maradt adóhátralékot összehasonlitjuk az 1895-ikivel, ugy azt látjuk, hogy az egész kerületben apadt ugyan némileg a hátralék, mert 1,870,199 forintról leszállott 1.825,399 frtra, az apadás tehát 44,860 frt. De ha az egyes törvényhatóságokat vesszük szemügyre, akkor azt találjuk, hogy Pozsony városában és Pozsonymegyében a hátralék apadt ugyan összesen 125,571 forinttal, de *Nyitra-, Trencsén- és Turócmegyében a hátralékok szaporodtak 80,711 frttal.*

Ha a kamarakerület átlagos számát (5 frt 81 kr 1 főre) összehasonlitjuk az ország számával, akkor azt találjuk, hogy ez a kamarakerület nagyobb adóképességgel bir, mint az ország átlaga. Mert ugyanazon adókat (az 1896. költségvetés szerint) s ugyancsak az 1890-iki népszámlálást véve alapul, az országban 1 főre 5 frt 27 kr. esik direct adó fejében. A külömbség tehát 54 kr, vagyis az ország átlagos adóterhe 9·3 %-al kisebb mint e kamarakerület terhe. Mégis ha idegen államokkal összehasonlitjuk adózásunkat kisül, hogy Magyarország aránylag óriási adóterhet visel. Ugyanis direkt adók fejében esett 1 főre:

Ausztriában (1890/91.)	7·60	márka
Szászországban (1892/93.)	7·10	„
Bajorországban (1892/93.)	5·99	„
Franciaországban (1892.)	10·73	„
Angolországban (1892.)	8·99	„
Magyarországban (1896.)	8·78	„
A kamarakerületben (1996)	9·68	„

Hogy nem mondtunk sokat, midőn azt állitottuk, hogy Magyarország jelenleg sulyos adóterhet visel, kitünik abból, hogy Ausztriában, melynek adórendszere a miénkhez leginkább hasonlit, a melylyel tehát az összehasonlitás a legkisebb nehézséggel jár, *az adókvóta 13 4%-al kisebb mint átlagosan Magyarországon és 21·0%-al kisebb mint éppen ebben a kamarakerületben.*

Hogy az egyes adónemek minő sulylyal nehezednek átlagosan az egyes adó alanyokra, illetve adótárgyakra, ezt megtudni legegyszerűbben a földadó statisztikájából lehet. A kamarakerület összes termő, tehát adónak alávetett földje kitesz 2,537,202 kat. holdat. Az összes földadó 2.130,427 frt, tehát 1 kat. holdra esik összesen 84 kr. földadó. Ez azonban nem az egész teher, melylyel a föld egyenes adó fejében meg van róva. A földbirtok után fizetendő még az általános jövedelmi pótadó és a II. oszt. keresetadó. Az ált. jöv. pótadó 30%-a a direkt adónak, ennélfogva, a kimutatott 84 kr. átlagosan egy kat. holdra eső földadó 30%-a, vagyis 25 kr. képezi az ált. jöv. pótadót. A mi a II-od oszt. keresetiadót illeti, ugy ez bajosabban ki-számitható, mert ez az adó, a mely adórendszerünk legrosszabbul szervezett és leginkább igazságtalanabb adóneme nem valamely adóalap százalékában van megállapitva, hanem fix tételben olyformán fizetendő, hogy az adókötelés, ha összes egyenes adója 50 frton alul van, 2 frtot, ha 50 frtot tesz ki, 3 frtot s ha az 50 frtot felül mulja, 4 frtot fizet. II. oszt. keresetadó fejében. Ennélfogva csak hozzávetőleg azt találjuk, hogy a II-od oszt. keresetadó körülbelül 11·5%-a a földadónak. Ha e kulcsot itt alkalmazzuk, akkor azt találjuk, hogy a 84 kr. holdankénti átlagos földadó 11·5%-a vagyis 10 kr. képezi a II-od osztályu keresetadót, mely egy kat. holdra esik.

Ennélfogva a kamarakerületi földbirtoka a következő egyenes adóval van holdanként átlagosan megterhelve:

földadó	84 kr.
általános jövedelmi pótadó	25 kr.
II. oszt. keresetadó	10 kr.
összes egyenes adó	1 frt 19 kr

A közvetett adók fejében, ha a bor- és czukorfogyasztási adót, az állami egyedáruságokat (só: dohány) és a határvámokat nem számitjuk, 6 frt 57 kr. esik a kamarakerület 1 fejére.

Végül az illetékekből, ide számitva az ugynevezett „bélyeg- és jogillatéket," továbbá az illetékegyenértéket átlag 1 frt 97 kr. esik 1 főre az országban, ellenben csak 87 kr. a kamarakerületben.

Befejezésül néhány megjegyzést teszünk az adók és illetékekről közölt adatokra. Ugyanis azt láttuk, hogy a kamarakerületben átlagosan 1 főre esik:

direkt adó	5 frt	81 kr.
indirekt adó	6 frt	57 kr.
illeték	frt	82 kr.
összesen	13 frt	20 kr.

E mellett igen jelentékeny adónemek s más állami jövedelmi források, melyek az adók természetével birnak, a fentiekben tekinteten kivül maradtak. Az 1 főre eső hányad tehát jóval nagyobb a kimutatott 13 frt 20 krnál. De már *ez utóbbi összeg is felette nagy, ha más államok adóterhével összehasonlitjuk.* Ugyanis állami adók fejében esett 1892/93-ban 1 főre:

Franciaországban	58·1	márka
Angolországban	39·0	„
Olaszországban	32·3	„
Ausztria-Magyarországban	*28·2*	„
Németországban	20·6	„
A kamarakerületben	23·0	„

Tehát a kerület adóterhe, ha tekintetbe vesszük, hogy jelentékeny tételeket nem vesszük számba, jóval tulhaladja Németország adóterhét, valószinüleg nagyobb mint átlagosan Ausztriában és nem áll igen messze Angolország, vagyis a világ leggazdagabb országától.

Hol itt az arány? Képzelhető-e egy ország fejlődése ilyen viszonyok között?

---

* **Szőlőbirtokosaink figyelmébe.** A *földmivelésügyi miniszter segiteni akarván a szőlő szénkénegezését sokszor hátráltató szénkéneg hiányon, rendeletet bocsátott ki, mely szerint csak azon szőlőbirtokosok számára biztosit szénkéneget, a kik a tavaszi szükségletet legkésőbb január hó 5-ig az őszi szükségletet május hó 5-ig* nála bejelentik. A jövőre nézve is megmarad ezen intézkedés, de akkor a tavaszi szükségletet előző év deczember 1-én kell bejelenteni nála vagy a raktárnál, az őszit pedig május 1 én.

KIADÓHIVATAL ÜZENETEI.

— **Ft. B. I. Velencze.** Főtisztelendőséged által ajánlott ujitás lapunknál technikai okoknál fogva ki nem vihető. Előfizetése junius végén fog lejárni.

— **L. W. Ercsi.** Mult évi tartozása 1 frt.

18316/1897.

Árverési hirdetmény.

Alulirott kiküldött b. végrehajtó az 1881. évi 60. t. cz. 102. §-a alapján ezennel közzéteszi, hogy a vágujhelyi kir. járásbiróság 8900/897. sz. végzése folytán Löwinger Simon és fia czég javára **ifj. Almássy Ferencz** elleni 126 frt tőke, ennek 1897. augusztus 5-ik napjától járó 5% kamatai, 24 frt 40 kr. eddigi perköltség erejéig elrendelt végrehajtás foganatositása alkalmával le, illetve felülfoglalt **514 frtra** becsült, **szoba butorokból, 1 ló és italokból álló** ingóságok nyilvános árverés utján eladatnak.

Mely árverésnek a székesfejérvári kir. járásbiróság 18316/1897. sz. végzése folytán a helyszinen, Székesfejérváron **molnár-utcza 28. sz. a.** leendő eszközlésére **1898. évi január 18-ik** napjának **d. u. 2 órája** határidőül kitüzetvén, ahhoz venni szándékozók ezennel oly megjegyzéssel hivatnak meg, hogy a fentebb megjelölt ingóságok az 1881. évi 60. t. cz. 107. §-a értelmében a legtöbbet igérőnek becsáron alul is eladatni fognak.

Kelt Székesfejérváron 1898. január 3 án.

Magyar Gábor,
kir. b. végrehajtó.

KÖHÖGES,

rekedség és elnyálkásodás ellen

legjobb hatásu szer a

RÉTHY-féle

pemetefű-czukorka,

mely ezen bajokat gyorsan megszünteti, kapható minden gyógyszertárban. Egy doboz ára **30 kr.**, 5 dobozzal **1 frt 50 krért** bérmentve küld

RÉTHY BÉLA

gyógyszerész Békés-Csabán.

Csak akkor valódi, ha minden doboz fenekén aláirásom látható.

00000022

RODE IMRE

Uri és női divatüzlete Székesfejérvárott,
Nádor-utcza 17. szám.

A mélyen tisztelt vevő közönség b. figyelmét bátorkodom felhívni az alant felsorolt árukra, melyek új üzletemben nagy választékban legjobb minőségben olcsó árakon szerezhetők nálam be, u. m.:

Férfi kalapok:

férfi kemény kalap fekete	2·—	3·—	3·50
férfi puha kalap szines	1·50	1·80	3·—
férfi puha kalap fekete	1·60	1·80	3·—
férfi puha kalap Loden	1·20	1·50	1·80
gyermek kalap minden szinben	75	tól	1·50

Férfi siffon ing:

sima elővel gallér nélkül	1·20	1·50	2·—
szeg. elővel gallér nélkül	1·50	1·80	2·20
himzett „ gallér nélkül	1·80	2·—	2·40
batiszt „ gallér nélkül	—		2·20
selyem „ gallér nélkül	—	2·20	3·

férfi gallér fehér és szines 12 drb 2 frt.
férfi kézelő fehér és szines 12 pár 4 frt.

Creton gy. ing gallérral	—·90	1·20	—
siffon gallér nélkül	1·—	1·20	—
férfi lábra való köpper	—·80	1·	1·20
férfi lábra való atlas damask	1·30	1·60	

Zsebkendők:

fél vászon szines széllel	1·20	1·50	1·80
czérna vászon szines széllel	2·40	3·—	3·60
fehér vászon és batiszt	3·50	4·50	5·50
gyermek Clott esernyő	—·90	1·—	1·20
férfi Clott esernyő	1·	1·20	1·50
féliselyem esernyő	1·80	2·	2·20

Reklam nyakkendők:
Legdivatosabb formákban 15, 20, 25 kr
Legdivatosabb form. selyem 50-től 1·50

Bőrkeztyük, elismert legjobb gyártmányu

férfi- és női- minden létező szinekben párja 1·20 frt.

Nagy választék férfi, női és gyermek-harisnyákban, továbbá váltüzök, csipkék, szallagok, kötő és horgoló pamutok, csipke függönyök és minden e szakmába vágó rövidáru czikkekben.

Számlák, körlevelek és árjegyzékek tisztán és ízlésesen!

ALAPITTATOTT 1871. ALAPITTATOTT 1871.

SZÁMMER IMRE

könyvnyomdája (gőzerővel)
KÖNYVKÖTÉSZETE
ÉS LEVELBORITÉK-GYÁRA
SZÉKESFEJÉRVÁROTT.

Készit minden néven nevezendő

KÖNYVNYOMDAI MUNKÁKAT.

Raktárt tart kész nyomtatványokból:

Városi és községi előljárók és árvaatyák számára. Szolgabirói hivataloknak. Ügyvédek, járásbiróságok és végrehajtók részére. Róm. kath. és ref. lelkészi hivatalok számára. Takarékpénztárak, segély-egyletek, kaszinók és olvasókörök részére. Uradalmak, bérlők és gazdák számára. Gyógyszertártulajdonosok részére. Kereskedők, iparosok és ipartársulatok számára. Szállodatulajdonosok és vendéglősök számára.

Továbbá:

IRÓPAPIROK, LEVÉLBORITÉKOK és LEVÉLPAPIROKBÓL
nemkülönben
IRODAI SZEREKBŐL:

tinták, irónok, valódi acél- és náztollak tollnyelek, pecsétviaszkok s több effélékből jutányos árak mellett!

Hirdetmények és falragaszok, mindenféle szinben óriás betűkkel!

Művek, rovatok táblázatok, számadások és nyilvántartások a legpontosabban kiállítva!

Meghívó-, belépti-, czim- és látogató-jegyek diszesen!

STEININGER SÁNDOR Parti divat vászon üzlete

SZÉKESFEJÉRVÁR, Nádor-utcza 19. sz. Tejes-köz sarkán.

Az őszi- és téli idényre remekül felszerelt **női divat, kész női felöltő és vászon üzletemben**

szerencsés párti (alkalmi) vételek

folytán azon helyzetben vagyok, hogy olyan

jutányos olcsó árakért

tudok kitünő jó minőségü és divatos áruval szolgálni, hogy áraim tekintetében legyőztem a fővárosi összes kereskedőket

Saját jól felfogott érdekében ajánlom meggyőződést szerezni és bevásárlásaival megszerencséltetni.

Tisztelettel
STEININGER SÁNDOR,
Székesfejérvár Nádor-utcza,
Pollák czipész átellenében.

	Ezelőtt frt kr	Most frt kr
1 mtr jó mosó parget	30	18
1 mtr széles szintartó parget	55	30
1 mtr dupla széles schewiott	50	22
1 vég 30 rőfös schiffon	7.80	4.50
1 vég 30 rőfös czérna Canavász	7.50	3.30
1 vég 32 rőfös vászon	7.50	3.30
1 vég Steininger Creas	9.50	3.80
1 vég 54 rőfös Rumburgi	25.—	8.50
1 pár tunis szövet függöny	3.60	1.50
1 dtz. zsebkendő szép	3.—	1.20
1 drb 3 méteres plaid kendő	7.—	2.20
1 vég korona kanavász	9.50	4.50
1 garnitur ágytertő abrosz	12.—	6.50

és más e szakmához tartozó czikkek óriási választék rendkivül olcsó árért.

Nagy forgalom, kevés haszon!

LŐWY ADOLF

Székesfejérvár, Jókai-u. (Felmayer mellett.)

Nagy alkalmi vétel:

Legjobb minőségü 5-szörös gallérok drbja 10 kr. — Legjobb minőségü kézelők párja 15 kr. — Legjobb minőségü himzett ingek ezelőtt 3 frt, most 1·50 kr. — Legkitünőbb valódi Jäger-féle alsó ruhák a legolcsóbb áron.

Kéretik a t. cz. vevő közönség a fent elősorolt czikkekből szükségletét nálam mielőbb beszerezni, miután a készlet csak rövid ideig tart és alkalmi vételnél is csak ritkán fordul elő.

Tisztelettel **Lőwy Adolf.**

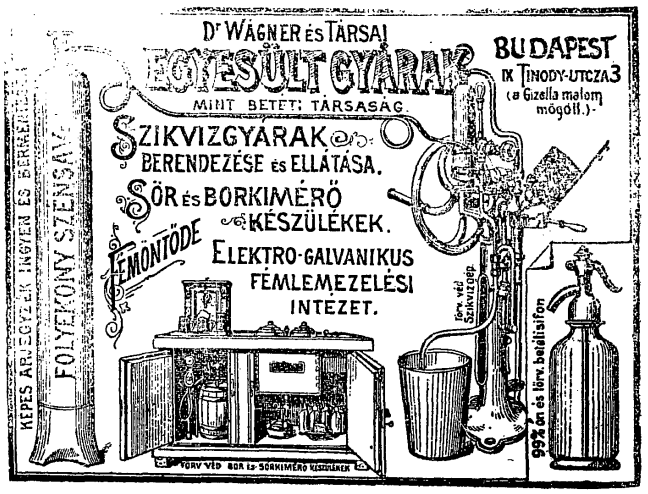

Nyomatott Számmer Imrénél, Székesfejérvárott.

00000023